ثۮسڭ ش۫ومَرِرِبْ رَحِمَهُ اللهُ

ژِحْرُهْڤِ:

ﻣﻪﺷﻪﺭﻭ ﻣﻪﺭﻭﻫﻮﺭ ﷺ ﺫﻫﻪﺭﻫﻮﺭ

ڤُرْنُو شُوكَرْدِرْ

رَحِمَهُ ٱللَّهُ

ﺩﻫﺪﻫﺷﻮﻫﺮﻧﷺ ﺩﻫﺮﷺﻫﺮ ﷺﷺﻫﷺ ﺩﷺﻫﺪﷺﻫﺮ

بسم الله الرحمن الرحيم

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ذُتَۭرُدۭ

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فهو المهتد، ومن يضلل فلا هادي له. وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله صلى الله عليه وسلم وعلى آله وصحبه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين. أما بعد:

ۋِسۡوَڭۭ مَّيۭرِنُ ۋَمَۭۋُرُمَۭوَرُسُ ۋَسُرُسُ ۋَمَۭسَۭوَۭرِ ڭۭنۭ ش̊ۥمَرَۭبَرۭ ۋِسۡوَڭۭ مَّيۭرِنُرَۭ ڭَنۭمَّۭ سِرِمَّدُ ۋَمُ ۋَمُ ڭُمَۭرَّسَّ سُۥسُسَرَمُ دَۭمُمَوَسُ سُرَسُ مَرَسُرَۭسُ رُۥمَرُسَۭوَۭرِنَۭرُوَۭرِ، ۋِسۡوَڭۭ ش̊ۥمَيۭرَمُرَۭ ۋَرَۭنَۭرُ ۋِسُبَّۭۋُرَۭ رَدَمَوَرَّۭرِ ۋُبۡۥڭُمَۭرُ دُۥرِ مَّيۭرِنَسُ ڭَرَۭرُوَۭرِنَۭرُوِ، ڭۭنۭۋِسُ رُۥمَ ۋَسُرُ ۋُسُرَّمُ ۋُسۡوَ ۋَۭرُ ۋَۭۋَ.
ۋَرُوَۭرَۭۋَۭرَّسُرَ دَشُۥرُۥمَرُوَسُ ۋِمُۥمَرُۥرَۭسُرَّ دَۭرِدَسُۥ سَۥوَۭوَۭرِ ڭۭنۭۋِرُوَۭرِ ۋَرَۭۋَۭرَّسُرَ ڭِرِدُ دُۥرَۭڭَرُۥرَۭ سَّڭَرُرُوَۭرُۥدَّۭرِ رُۥمَرُۥرُ بُرُوَۭدُۥرُۥرَۭ مَرَسُرَۭرُوَۭدُسُرُ. ڭۭنۭ ش̊ۥمَرَۭبَرۭ ۋِۭمَرِۥ دَّۭمُ سَرَۭوِۭرَّۭ صَلَّى ٱللَّهُ عَلَيۡهِ وَسَلَّمَ ۋُ ۋَمَرُسُ مَرَڭِرُۥرَۭ مَرَۭوَّۭرُۥرَۭ مَّۭڭِۭسُ سُوۡسُوَّۭرِۥۋُسُ رِۥۋُسُوَۭۋَۭرِۥۋَسُسَرَّۭ ۋَۭرُۥرَۭوَۭرِۥۋَۭرِ ۋِۭرُسُرَۭ،

އެކަލޭގެފާނުގެ ސިފަތަކީ ނުހަނު މަޝްހޫރުވެ، ތާބިޢީންގެ ތަބަޢުތާ އެކުލެވިގެންވާ ޤާބިލުކަމާއިވެސް އެކަލޭގެފާނުގެ ވަރަށްބޮޑު މަރުޙަލާގެ ދެނެގަތުންތައް ބޭނުންކުރެވިފައިވެއެވެ. މިގެ އިލްމުން ޙުކުމް ކުރެއްވުމުގައި އެކަލޭގެފާނުގެ އިލްމާއި ޙިކުމަތްތެރިކަމާއި ބުއްދިވެރިކަމާއި ވަރަދަށްތެރިކަމަކީ ބަލައިލުމުން މިނަކީ އަޑީގައިބޮޑު އަސްލަތެރިކަމުގެ ވަރުވެފައިވެއެވެ. އެކަލޭގެފާނުގެ މަޤާމުކުރައްވަން ވަކި ނަހަރެއްގައި އިއްޔާމަތި ދަރަޖައެވެ.

އެހެންކަމުން މި ދުރުމުދަށި ޤާޟީ ޝުޢައިބުގެ ނަސްލުގާއި ނަސަބުތަކުގެ އިލްމުން އެކަލޭގެފާނުގެ ތަޢާރުފުކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނާ ދަށުވެގެން ވެސް ކަންކަން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކުރުކޮށް ބަޔާންކޮށްލަމެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނުގެ ކުރަންތައް ދުނިޔޭގެ އަޅުކަން ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވަނީ ރަނގަޅަށެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު އިސްލާމީ ދީނުގެ ޢިލްމު ބަޔާންކުރެއްވުމުގައި ކުރެއްވި ބަރަކާތްތެރި ޚިދުމަތް ބެހޭގޮތުން ބަޔާންކުރާ ބަރަކާތްތެރި ޚިދުމަތާއި އެކަލޭގެފާނުގެ ޢިލްމީ ޙަޔާތުގެ ބައިތަކަށް ބަލައިލާނަމެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު ޤާޟީކަމުގެ ޒިންމާ ނަގައިގެންވާ ކުރިން ގޮތަށް ޤާޟީކަމުގައި ހުންނެވިގޮތް މުޅިދައުރާ އެކަލޭގެފާނުގެ ބަލާލުމުގެ ކުރީ ކަމުގައި ދިރިއުޅުއްވި ނަސީޙަތްތެރިކަން ބެހޭ އިލްމުވާ މިންވަރާއި އެކަލޭގެފާނުގެ ޢިލްމާއި ދީނާއި ދުރުކަމުގައި ދިރިއުޅުއްވި ގޮތާއި މަޝްހޫރުވެފައިވާ ދަރިވަރުންނާއި އަދިއަޅުވާލާ ގޮތާއި

ވާނެއެވެ. އަދި އެއަށްފަހު އެކަލޭގެފާނު އަވަހާރަވީ ވާހަކައިން މިދިޔުން ފުރިހަމަކޮށް، ބަޔާންވެރިޔަ މަރުޙޫމަކާމެދު ނުލާބާ ގޮތެއްގައި ވާހަކަ ދެކެވިފައި ވާނެއެވެ.

މި ޚިޔާރުކުރައި ވީހާވެސް ބޮޑަށް ބަލާފައިވާނީ އިލްމުވެރިންގެ ފޮތްތަކުން މައުލޫމާތު ހޯދައި، ފޮތްތަކުގެ އަސްލުތަކުން ރުޖޫޢުވެ އެފޮތްތަކުން މައުލޫމާތު ނަގުލުކޮށް. ނަމަވެސް އެކަލޭގެފާނުގެ ޤަޟާއީ މަސްއަލާ ބަޔާންކުރުން ދިރާސާކުރައިވާ ފޮތްތައް މަދުކަމާ ހެދި މިދިރާސާގައި ބޭނުން ބަހާލައިވާނީ އެކަލޭގެފާނުގެ ވަޞިއްޔަތާއި ނަޞޭހަތްތަކާއި ރިވާވެފައިވާ ރިވާޔަތްތަކެވެ.

ﷲ ތަޢާލާ މިއަދާގެ ރިޟާއިން މި އަމަލު ޤަބޫލު ކުރައްވާށިއެވެ. آمين.

****

ثۇرەيح شۇرەيھ ئەرشۋۇدىكى ئەسەددۇر

ئەرشۋۇ:

ھازىرقى ئەرشۋۇيەدە شۇرەيھ ھەش ھەجىرىگەچىكەن. ئۇ شُرَيْحُ بْنُ الْحَارِثِ بْنِ قَيْسِ بْنِ الْجَهْمِ بْنِ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَامِرِ بْنِ الرَّائِشِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ مُعَاوِيَةَ بْنِ ثَوْرِ بْنِ مَرْتَعٍ مِنْ كِنْدَةَ [1] دەپ.

ئەسەددۇر:

ثۇرەيح شۇرەيھ سىرىئەھەۋەسىدە ئۆمىرىدە قەبىلىسىنى "سىرىئۇق" تۈەچۈگەرىتىپ. ھەتتا ھەزرەت ئەلىنىڭ سىرىئۇق قەبىلىسىنى ئۆزىدىكى بىرلەشتۈرۈش ئۈچۈن تۈەچۈگەرتىشتە ئالاھىدە ئەھمىيەتكە ئىگە ئىدى.

1 http://hadithportal.com/index.php?show=bab&bab_id=3375&chapter_id=8&book=802&page=10

ئۇتۇقلۇقلىرى:

ڭىنىڭ شۇنىمىرىدىكى ئەسىرنىڭ ئالاقىدارلىرى ئىسلامدىكى دەسلەپكى سەھابىلەر ئالاقىلىشىپ مۇئەمە ئۇتۇقلىرىنى قازىغان.

ئاددىيلىق ۋە ئۇتۇقلىرىنىڭ ھەقىقىلىقىدىن ئالاقىلىشىش ئالاقىسىنىڭ ئېغىرلىقى ئۈچۈن ئىسلامنىڭ ئەھۋالىغا ئەگىشىپ ئۆزگىرىپ كەلگەن ئۇتۇقلىرىنى قازىغان.

ئاددىيلىق قازىغان مەقسەت ئۇتۇقلىرى؛

1- **القَاضِي (ڭىنىڭ):** ئالاقىلىشىشنىڭ ۋەسىۋەسىدىن قېلىشتىن ساقلىنىش يولىدا ئۇچىراپ كېلىۋاتقان ئالاقىلىشىشتىن "ڭىنىڭ" نى ئۇتۇقلىغان.

ئاۋۋال بىلىشىلىدىكى ئالاقىلىشىشنى ئېغىزدا بىلىدىغانلىقى ھەققىدە سۆزلەپ ئۆتىدۇ.

ھەرخىل ۋىقتىدىكى ھېرەتنى كۆرسىتىدۇ. "ڭىمىنىڭ ھېرىسىنى ئاسىرىغۇچى ئەسەرنى چۈشۈرۈش."

ﺑﻤﺮﺷﺪ ﻣﻌﺮﻓﺘﺮ ﺍﺭﺟﺎﺭﺷﺪ ﺍﺷﺎﻋﺎﺗﻲ. ﻣﻤﺮﻳﺘﻲﺷﺪ ﻧﺮﺷﺘﻮﻋﺎﺗﻲ. "ﻣﻮﺭﺷﺪﻟﺎﺗﺮﻳﺘﻲﺷﺪ ﻣﻴﻤﺮﻫﺎﺭﺟﺎﺭﺷﺪﷺ ﻭﻟﻴﺎﻭﺭﺩﻱ ﻭﻧﺎﻭﻣﻲ ﻟﻴﺎﻋﺎﺭﻳﺎﻫﺎﺗﻲ." ﻧﺮﺷﺎﺭﺑﺎ ﺭﻭﺷﻲ ﺍﺗﻲﺷﻲ ﻟﻴﺎﻫﺎﺭﻳﺎ ﻟﻴﺎﺗﻲﺑﺎﺗﻲﺷﺪ ﻭﻧﷺﺑﺎﻟﻲ ﺑﺎﷺﷺ ﺭﺳﻮﻟﻴﺎﺷﺪ ﺍﻟﻴﺎﺗﻲﺑﺎﺗﻲﷺ ﷺﻭﷺﻭﻟﻴﺎﺑﺮﺷﺪ ﺑﺮﺷﺪ ﺭﺳﻮﻟﻴﺎﺷﺪ ﺍﻫﻮﺷﺪﺑﺎﺭ ﻧﺮﻫﺮﺳﻮﷺ ﺍﻫﻮﺷﺪﻟﺎﺭﻳﺎ ﺭﺷﺪﷺﺑﺎﺗﻲ. ﻧﺮﷺﻟﺎﺭﺷﺪ ﺍﻫﷺﷺﻟﺎﺭﻳﺎ ﺭﺷﺪﷺﷺﻟﺎﺗﻲﺷﺪ ﺍﻫﻤﺮﺷﺪ ﷺﻭﷺﻭﻫﺎ ﻟﻴﻫﺎﻫﻮﻫﺎﺭﺑﺎﺗﻲ. ﻧﺮﷺﻟﺎﺭﺷﺪ ﻭﻧﺎﻭﷺ ﷺﻫﺎﺭﺷﺪ ﻭﻧﷺﺑﺎﺗﻲ. ((اذْهَبْ فَأَنْتَ مِنْ أَقْضَى العَرَب))[2] ﷺﺑﺮﻭ: "ﻭﻫﺎﻫﺎﺭﺳﻮﷺﺑﺎﺗﻲ. ﻟﺎﷺﺑﺎﷺﺑﺮﻭ ﺍﻫﻤﺮﷺﺑﺎﺗﻲ ﻣﻌﺮﻓﺘﺮﺷﺪ ﷺﻭﺷﺎﺭﺷﺪ ﻧﺮﷺﺭﺷﺪ ﷺﻟﺎﺗﻲ."

2- **قَاضِي المِصْرَيْن (ﷺﺑﺮﷺﺑﺎﷺ ﷺﻭﺷﻲ):** ﺍﺗﻲ ﺍﻟﺎﷺﷺﺑﺎﷺ ﷺﺑﺎﷺ ﺍﷺ ﻫﺎﺑﻮﷺﺑﺎﷺ ﷺﻭﺷﻲﺑﺎﺗﻲ ﷺﺑﺎﻫﻮﷺﺭﺷﺪ ﷺﻭﻫﺎﺭﷺ ﷺﻫﺎﷺﷺﺑﺎﻫﻮ.

[2] أبو يوسف يعقوب بن سفيان البسوي، **كتاب المعرفة والتاريخ**، (المدينة المنورة، مكتبة الدار بالمدينة المنورة، ط 1، 1431هـ) ج: 2، ص: 588.

އެކަލޭގެފާނު އެ ދެ ރަށުގެ ޤާޟީކަމުގައި ޖުމްލަ 60 (ފަސްދޮޅަސް) އަހަރު[3] ހުންނެވިކަމުގައި ވިއްޔެވެ.

3- **الإِمَام (އިމާމު):** އަލްއިމާމު އިބްނުލް މުލްޤިބް އަލްބަޣްދާދީ، ޤާޟީ ޝުރައިޙަށް ދިނުމުން މުޤާރަބާކުރައްވާފައި ވެއެވެ.

4- **الفَقِيْه (ފިޤުހުވެރިޔާ):** އަލްއިމާމުއްޛަހަބީ އެކަލޭގެފާނުގެ ސިފަކުރައްވައި ((هُوَ الفَقِيْهُ أَبُوْ أُمَيَّة شُرَيْحٌ بْنُ الحَارِثِ))[4] "އެއީ ފިޤުހުވެރިޔާ، އަބޫ އުމައްޔާ، ޝުރައިޙް ބިން ޙާރިޘް..." ކަމުގައި ބަޔާންކުރައްވައި ވެއެވެ.

[3] وكيع محمد بن خلف بن حيان، **أخبار القضاة**، (مصر، عالم الكتب)، ص: 364.

[4] شمس الدين محمد بن أحمد بن عثمان الذهبي، **سير أعلام النبلاء**، (بيروت، مؤسسة الرسالة، ط 1، 1409هـ) ج:4 ص: 100.

ކުންފާ:

އެކަށަލެވޭނު މަޝްހޫރުވެގެންވާ "އަބޫ ޢުމައްޔާ" މި ކުންނާއިންނެވެ. ނަމަވެސް އެކަށަލެވޭނުގެ ސީރަތަކު ފޮތްތަކުގައި "އަބޫ އަލްޢާ" އަކީ "އަބޫ އަބްދުއްރަޙްމާން" ގެ ކުންފާއަށް މަޝްހޫރު ނަމަވެސް ދިރާސާކުރުމުގައި ފެންނަން އެބައޮތެވެ.

✳✳✳✳✳✳✳✳✳✳✳✳✳✳

ب۫ر۫ڭ۫ۥڤ۫ڎ

ت۫رِسِڭ۫ۥ ه۫ڭِوَسْ ت۫ر۫ۥه۫ڎَهِ۫ر۫ۥڎَه۫ۥسْ:

ڭۭنۭ ش۫ۥمَرِۥ ت۫رِسِڭ۫ۥ ه۫ڭِوَسْ ت۫ر۫ۥه۫ڎَهِ۫ر۫ۥڎَه۫ۥ سۭڭ ه۫ر۫ۥمَڭ۫ه۫ۥ ه۫ڭِڎ۫ڎ۫ۥڤِرِسْ۫ۥ ڤ۫ه۫ه۫ۥمَ۫ۥسْ ه۫ۥسِۥسْ سَڭ۫ه۫ ۥَڎ۫ۥڎَهِڎِهِرَسُ، ه۫ۥ۫ۥَڭ۫ۥڎَڭۭسْ ه۫ڎَوَڭۭمَڎِۭ ڕِڤ۫ۥمِۭ سُوَسَڭ۫ه۫ۥسْ 78 وَسَ ه۫ر۫ۥمَڎ۫ۥڎَه۫ۥڎَ۫. ه۫ڎِ ه۫ۥ۫ۥَڭ۫ۥڎَڭۭسْ ه۫ڎ۫ۥمَڎ۫ڤَڭۭسْ 108 (سُوَڭۭۥَ ه۫ڭسْ۫ه۫) ه۫ر۫ۥمَڎ۫[5] ۥَڎ۫ۥڎَهِ ڎَسْڎَه۫ۥڎَ۫. ه۫ۥ۫ۥسْۥَڎ۫ۥسْ ه۫ۥ۫ۥَڭ۫ۥڎَڭۭسْ ه۫ڎَسْڎَه۫ۥڎَهِ۫ر۫ۥسِۭ سَڭِه۫ه۫ڭ ﷺ ڭَسُڎ۫ۥڎَهِڎَڭِۭسْ ڭ۫ۥسْه۫ڎَه۫ۥڎَ۫ 17 ه۫ر۫ۥمَڎ۫ ۥِڭِسْ ۥَڎ۫ۥڎَهِ ڎَڭ۫ۥڎَه۫ۥڎَ۫.

[5] وكيع محمد بن خلف بن حيان، **أخبار القضاة**، (مصر، عالم الكتب)، ص: 364.

ھېسۇڭدۇق ئەھۋالى:

ثۇبۇ ئىبنۇ ئەبۇ ئەۋۋەدنىڭ ھەر بىر ئىشىغا ئەھۋەتلىك. چېۋىر ئەدەب ئايىغىدا ئېگىسىنىڭ ئۆتىرىسىدا ھېسۇڭدۇقنىڭ ئاچىسى ئەۋۋەل بىرنەرسىگە ئۇنىڭ ئۆمۈر ئەھۋەتلىك. چۈنكى ئېگىسىنىڭ ئىزدىگەن ئىدى. ھەر قانداق ھەرىكەتنىڭ ئەھۋەتلۇقىدا ئىزدىگەن ئىدى. دەۋەتنى ئەسىر قىلىش ھەرىكىتىنىڭ ئۇستىدە ئۇنىڭ بىلىشىچە ئىككىسىنىڭ ھەرىكىتىگە ئەگىشىش ئۈچۈن ھەتتا 60 (ئالتمىش) كىلومېتىر يىراقتىن كېلىپ ئىسلامنى قۇبۇل قىلىش ئۈچۈن دېگۈدەك ھەر كۈنى ئەلەيھىسسالام ﷺ نىڭ ھۇزۇرىغا كېلىپ ئۇنىڭدىن سۇئال سورايتى. ھەتتا ئىسلامنى ھېسۇڭدۇقنىڭ بىلىشىچە ئەڭ ئاخىرقى كىشى قىلىپ ئەۋەتكەن ھەر بىر سەھابىگە ﷺ نى ئۇچراتقانلىقىنى ھەممىسىنى ئېيتىپ بېرەتتى. ھەر بىر سەھابىگە ﷺ نى ئۇچراتقانلىقىنى ئېيتىپ بېرەتتى. بىلىشىچە ئىككىسىنىڭ ھېسۇڭدۇقنىڭ ئەۋلادىدىن قىلىنغان سۈرەتلەر

ھۆكۈمەتلەر ئۇنىڭ شەيخىلىرىنى ۋەسۋەسىلەشتۈرۈش رېتىمىدە

چېچەكلەرنى ۋەسۋەسىلەشتۈرۈش ھەققىدە. ھەتتا ھەتتۈكۈلەر رەسۋىگە

دۇچ كەلگەن ھەتتا ئەبۇبەكىر رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ نى ھەتتىنى ۋەھەۋىلەشتۈرۈش

ئۈچۈن.

ۋەسۋەسىلەشتۈرۈشنىڭ ئۇرۇنى:

ئۇنىڭ شەيخىلىرى ۋەسۋەسىلەشتۈرۈش ئۈچۈن، ۋەخۇد

بىلەن بىللە ئەبۇبەكىر دۇگۇن ھەتتا ئەبۇبەكىر رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ نى قەلبىدە سۈرەتلەر

ھاسىل قىلىدۇ. ھەتتا ئاساسەن ۋەسۋەسىلەشتۈرۈش دۇگۇنىڭ

ھەققىدە دەلىلسىزلەشتۈرۈش ئۈچۈن قۇرئانىدا تۆتتىن بەشتىن

دۇنياۋىلاشتۇرۇش ۋېقىتلىرىدا. ھەتتا ۋە قۇرئاندىكى ۋەخۇد ۋەسۋەسىلەشتۈرۈش

رەسۋىگە ئېرىشتى الله نى پەيغەمبەر ﷺ

ھەۋەسلەندۈرۈلگەن. ھەتتا ئۇنۇ ئۇرۇنلار چۈشەندۈرۈش قېرىنداش ھەققىدە

دەلىلەندۈرۈش ئۈچۈن ھەتتا ئۇنىڭ شەيخىلىرىنى دەستۇرلاشتۇرۇش

ئەرىخىسىۋۇز ھەرىخەۋۇسۇۋەرىۋۇمۇ، ئەھەمەتتىز رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ ئۇ ئىخۋۇمەۋەرى ثۇمىنۇ شۇئەيرىز دىۋىسۇۋەتۇ رىۋىئەر ئەئەرەۋىۋەۋە.

ۋِڭۥڈ ۂسڎ سِرَةَۏِسْتَۏْس

ۋِڭۥڈ ۂسڎ سْتَرَسْڃَۏَ ۂۋَڭَمْ ۂۋِ ڃَڭَسْۏَۏَۏَمِ ۂۋَڭَمْ ڎَمْۏَۏَۂ ھَسْتَسْۏَۏَۏَمْ ۋِرَسَرَۏَسْ ۋِڭۥڈ ۂسڎ سْتَرَۏَمِ ۂسْتَ ۋِرِسْتَڈ ۂۂَۂ ڎَمْۏَۏِ سِۋَڭَ ۂسْۏَڭَرْسْتَ ۂَمِرْسْ ۋِڭۥڈ ۂسڎ سْتَرَۏَ. ۂۋَڭَرَۏِسْ ۋِڭۥڈ ۂسڎ سْتَرَسْ ۂسْۏَڭَرْسْتَ ۋِرَۏَۏِ ۂَرَرَھَۏَۏَۂِ ۂَڤَۏَۋَرَۏَۂِ ۋِۋَۏَ ۂَسِۏِ ۋِڭۥڈَ سْتَڭَۂَ ۂَسْتَ ۋَۏِرَڭَ سْتَڭَۂَ ھَڎَۏَسْۏَ ۋَۂَۏَ.

ڭۭنۭ ش۫ۥمَرِۥ ڃَڭَسْۏَۏِۏَسْۏَ ۋِۋَۏَرَۏِسْ ۋِڭۥڈ ۂسڎ سْتَرَسْ ۂَرَ ڃَڭَسْتَۏَۏَ.

ڭۭنۭ ش۫ۥمَرِۥ ۂسْۏَڭَرْسْ:

ڭۭنۭ ش۫ۥمَرِۥ ۂھَھَۏَڭَسْتَ ۂَمِرْسْ ۋِڭۥڈ ڭَسْۏِۋَڭَسْتَۂَۏِ ھَھَۏَڭَسْتَ ۂَمْۏَۏَۂِ سَرَۏِۂَڭَ ﷺ ۋَ ۂَمِرْسْ سْۏَۂَڭَۏِسْ رِڭَسِرَۏَۂِۂَسْسَرَۏَۂَۏَ. ۂَۋَڭَمْسْ ۂۂَرَۂَ ھَسْتَڭَسْتَۂَۏَڭَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ ۂَڭِ

ھەضرەتۇللا ھەش ئەسۋەدۇنۇ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ ۋە ھەرى ھەچ ھەش ھەچ ھۆرەھ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ ۋە ئەھمەد ھەش ئىبنى ھەنبەل رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ ئۇقتە ھېچۋەتىمە ئۇچۇرلۇقىمە ببۇرگە ھەلاۋەش رىۋايەتلەرىنەكەي.

ھالىدىمە ھۇۋەھو ھەلاۋەش:

ڭىنىۋ شۇنىمەدىمۇ ھالاۋەتلىكىنى ھالىۋېتىشكە ئەھۋىدە ھەقدىكى ھەقدىكىنىڭ ھېچۋەتىنى ۋەدىگىسىكە ماۋھەتمەك ھېچۋەتىنىڭگە ۋۇجۇدسىزكەن. ھالىكە ھۆكمىدىكى ببۇرگەتىكە مەرىدىش ھېچۋە ھەسىلىتىكەدىكىنىڭ ھېچۋەتىمە ۋەتمەدىمە ھۆتۇۋەتىمە ھەھھالاۋەتسىزكەن. ھالاۋەتلىكىنى ئەسلەدە بەدەنگە ئىچىگە ئەشۇۋەتمەگەدە سەببۇبەدەكەش ھالىدىكەدىكىنىڭ ھەلاۋەتسىزلاۋىدە ۋەش ھەھھالاۋەتسىز سۇدىكەن. ھالە ھۆكمىدە ھەۋۋەج ھەش ئەدىسە ھەلەسىزدە ۋە ھەلەسۇۋەتە ھەش ھەيىۋەتىلەسىزدە ۋە ھەلەسىزدە ۋە ھەسەلەتە ھەش ھەقىقەتىمەسىزگەش ۋە ھەسەلەتە ھەش ھەۋىمە ھەلەسۇۋەتگەش ۋە ھىھىگەرىۋ ھەش ھەيىۋەتە ھەلەسىزدە ۋە ھەۋىگەرىقۇ

އަލްއަޢްމަރު އާއި އިމާމު ބުން ޝަރާޙީލް އައްޝަޢުބީ އަދި މުޙައްމަދު ބުން ސީރީން ފަދަ ބޭބޭބޭކަލުން ހިމެނިގެންވެއެވެ.

****

ھېۋۋەك دەرتۇشىدىكى ثۇبەيرى شۇمەيرنى

ھېۋۋە دەۋۋەت:

ثۇبەيرى شۇمەيرنى ۋەمەش ئىرىڭ ھەدىمىگە ئىلتىزامىغىۋاتقان 3 ئۇسۇلغا ئۇقتۇرۇشۇش ئارقىلىق ھازىرقى ۋاقىتتىكى ھەممىلەرگە ھەقىقەتەن ئەرىشىشىۋاتىدۇ. ئاۋۋال ھازىرقى دۇنيادىكى ھەممىلا جايدا سودىگەرلىشىش، ھازىرنى ھۆكۈم قىلىۋاتقان ھۆكۈمەت بىلەن ئەۋلاتنى ئايرىۋەتكەن. ثۇبەيرى شۇمەيرنى ثۇبەيرنىڭ ئەھۋىلىغا ئاساسەن ھەزرەت رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ دېگەن.

ثۇبەيرى شۇمەيرگە ھەممىدىن ھەدىمىدىكىسى ۋىقتىدىكىلەر ۋەدىگە. "چۈنكى ھەممىسىنى چىشلەپ ثۇبەيرىدىن سۈرىدۇ." قىش ئۈچۈن ئاۋۋال ثۇبەيرىنى ھازىرقى ئۇسۇلدا ئۆستۈرىدۇ.

ޢަލީގެފާނަށް އެކަލޭގެފާނުގެ ޢިލްމީ ފެންވަރާއި ހިކުމަތާއި ފިތުވެރިކަން ފެނިވަޑައިގެން ވިދާޅުވިއެވެ. "سُبْحَانَ اللهِ، رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الجَنَّة" [6] މާނައީ: "سُبْحَانَ اللهِ އެވެ. ސުވަރުގޭގެ އަހުލުވެރިއަކެވެ."

މުޤުތަރިޙުއް:

ޤާޟީ ޝުރައިޙަކީ އިލްމުގެ މައިދާނުގައި ނުހަނު ފުންނާބުއުސް ބޭކަލެއް ކަމުގައިވެ، އެކަލޭގެފާނުގެ ޝަރީޢަތުގައިވާ މުޤުތަރިޙުއްގެ ދަރަޖައަށް ވާޞިލުވެފައެވެ. އެކަލޭގެފާނުގެ އަމިއްލަ ރައުޔަން އިޖުތިހާދު ކުރެއްވުމަން ޤާޟީ ޝުރައިޙަށް ޢުމަރުގެފާނު ދަންނަވާފައިވުމުން މިކަން އެނގިގެން ދެއެވެ.

ޢުމަރުގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. "مَا وَجَدْتَ مِنْ كِتَابِ اللهِ فَالْزِمِ السُّنَّة، فَإِن لَمْ يَكُ فِي السُّنَّةِ فَاجْتَهِدْ رَأْيَكَ" [7] މާނައީ: "الله ގެ ފޮތުގައި އޮތް ގޮތަށް އަދި ސުންނަތުގައި ވާގޮތް ހުކުމްކުރައްވާށެވެ. ސުންނަތުގައިވެސް

---

[6] وكيع محمد بن خلف بن حيان، **أخبار القضاة**، (مصر، عالم الكتب)، ص: 361.

[7] وكيع محمد بن خلف بن حيان، **أخبار القضاة**، (مصر، عالم الكتب)، ص: 357.

ފެނިވަޑައިނުގަތިއްޖެނަމަ ކަލޭގެފާނުގެ ވިސްނުންފުޅުގެން އިޖުތިހާދު ކުރައްވާނެވެ."

އުސޫލީ މައްސަލައެއް މިވަނުގައި ދިރާސާކުރެއްވިކަމަށެވެ. ތާބިޢީ ބޭކަލުންގެ ހިޔާލު ވަކިކޮށް ސަޙާބީ ބޭކަލުންގެ އިޖުމާޢު ހުއްޖަތެއް ކަމުގައި ބެލެވެނީ އުސޫލީ ފިޤުހުގައި އިޚްތިލާފުން ބަހުސްކުރައްވައެވެ. މިމައްސަލާގައި ޚިލާފުވާ ބޭކަލުންގެ ދަރިވަރުކަމާ ދެކެވަޑައި ޤާޟީ ޝުރައިޙްގެ އިޖުތިހާދުތަކަށް ގެންނަވާފައިވެއެވެ. މިހެންކަމުން އެކަލޭގެފާނުގެ ޢިލްމީ ފެންވަރާއި އިލްމުގެ މައިދާނުގައި ޢުމަރުގެފާނުގެ މަތީ ވަރަށް ރަނގަޅު އަދި ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ.

<u>ޙަދީޘްގެ ރިވާޔަތް:</u>

ޤާޟީ ޝުރައިޙަކީ ނަބިއްޔާ صَلَّىٱللَّهُعَلَيْهِوَسَلَّمَ ގެ ޙަދީޘްބަސްފުޅުތަކެއްވެސް ރިވާޔަތްކުރައްވާފައިވާ ޙާފިޡެކެވެ. ޙާފިޡުންގެ ސިލްސިލާގައި އެކަލޭގެފާނަކީ ތެދުވެރިކަމުގައި "ثِقَة" އެއްގޮ ދަރަޖައެވެ. އެބައި ހިފުޒުކުރެއްވުމުގައި ވަރުގަދަ، ހަނދާންގަދަ، އިތުބާރުކުރެވޭ ބޭކަލެކެވެ. އެކަލޭގެފާނުގެ ޢުމަރުގެފާނާއި

އަލީގެފާނާއި އަބްދުالله ބިން މަސްޢޫދު -رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ- ފަދަ މަޝްހޫރު އަޞްޙާބުން ސައްޔިދުނާ އަޙްމަދު ނަބިއްޔާ صَلَّى ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ގެ ޙަދީޘް ބަސްފުޅުތައް ރިވާކުރައްވާފައެވެ.

ޝާޢިރެއް:

ޤާޟީ ޝުރައިޙުގެ ޝަޚްޞިއްޔަ ބަސް ފުރިހަމަކުރުމުގައި މިސްކީނުން ވަރަށްބޮޑު އުމުރު ޝަޚްޞިއްޔަތެކެވެ. އެގޮތުން ޤާޟީ ޝުރައިޙަކީ ގަސްދުކުރާގޮތުގެ ދަންނަވައިލުމުގެ އެޒަލާކަމުގައި އަދަބިއްޔާތުގައި ބާރުތެރިކަމެވެ. ބަރާބަރަށް ދެކުޅެވޭނޭ ދަންނަވައިލުމުގައި އެކަލޭގެފާނުގެ ގަސްދަކުރުން މިސްކީނުން އަދަބިއްޔާ އެންމެ ކުރިއަށް. އެކަލޭގެފާނާ ބަރަކާތެން އިބްނުޚަލްދޫނާ ވިދާޅުވެފައެވެ. "كَانَ شُرَيْحًا شَاعِرًا مُعْجِبًا"[8]

މާނައީ: "ޝުރައިޙަކީ އެންމެ ކުރިއަށް ގަސްދުކުރާ ޝާޢިރެއްކަމެވެ."

****

[8] وكيع محمد بن خلف بن حيان، **أخبار القضاة**، (مصر، عالم الكتب)، ص: 367.

ޝާފިޢީކަމަށް ބަދުއަވުންކުރެވުން

ޝާފިޢީއްގެ މަސައްކަތަކީ ފިޤުހު އިލްމުގެ މަތީ ދަރަޖައިގެ މަސައްކަތެކެވެ. އޭނާ ހުރިހާ މައްސަލަތަކުގައި ވަރަށް ކުދިކުދި ކަންކަމަށްވެސް ޝާފިޢީއްގެ ނަޒަރު ބަޔައްޖެހުން ދެއްކެވިއެވެ. ޝާފިޢީ ޝުޢަރާއިބަޔާ އަރަބިބަހުގެ ޝާޢިރީ ބަޔާންކުރެއްވި އަރަބިބަހުގެ ފުޅާކަމުގައި ވަޒަންގެންނެވި ފިޤުހީ ޢަރޫޟުއިލްމުގައި، އިސްލާމީ ތާރީޚުގައިވެސް ނުފޫޒާ ބާރުގަދަކަމެވެ. އިސްލާމްދީނާ ގުޅިގެން އަރަބިބަހުގެ ޤަވާޢިދުތަކާއި އަރުވާލުމުގެ ފަރާތުން އިލްމު ހާސިލްކުރުމަށް ބޭނުން މަދުރަސާގެ ވެރިކަމާ ހަމައަށް، 60 (ފަސްދޮޅަސް) އަހަރު ވަންދެން ޝާފިޢީން ކުރައްވާފައެވެ. އަދި އޭނާ ކުޑަކައި ތިއްބެވި ސަޙާބީންނާއި، ޢަމީރުލް މުއުމިނީން ޢަލީ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ ގެ ކުރީގެޚަލީފާގައި އަރަބިބަހުގެ ޝާފިޢީން ކުރައްވާ ކުރައްވަމުން އެކިއެކި ފަންނުތަކުގައި އަރަބިބަހާއި އަދަބުން ޝިޢުރު ބޭނުމެއް ކަމެވެ. އެހެންކަމުން އަދަބިއްޔާތުގައި އިލްމާއި

ؤِتْرُوْيَرِىاَدْىَرِ ثَوْبِيٌّ شُعَيْرِىْ دَهِوْيَرِىاَدَىْ رَىاوْ

وَءَرِىْسْؤَرُوْ.

ثَوْبِيٌّ شُعَيْرِىْ ئُسْدَىْ ؤُىَرَوَدَ ثَوْبِيٌّوُىْ كَوْدَىرِ ئَرُوْىَرِ

ئاُىَرِىْسْ ئِرَىَرِ رِيحْىِ سَوَىَوْسْ ئَرَثَىَ وَسَرَىْ وِرَىَىْ ئَرَحِىَوْ

دُىُرْحِىِسْ ئُرْحَىْ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ ىْ زِىَثَؤَوْىَرُوْ.[9] ئُىِ ئاُؤَىْ

ثَوْبِيٌّوُىْ ئَرُىَرُوْ. ئُىَرَىْ سَوَوَىِ ئُرْحَىَىْؤَىْ حِىَىْ ئَرُوْىَ

سِرِحَرَىاْسْ ئَرَىُوْ وَىْرَوَرِىْسْىَوِىْ. ثَىْسْ ئُىَرْ ؤَىْ ثَرُوَىُوْ

سْثَوْ ئُ ئَرَسُ وَحِوْىُوْىْ. ؤَىَ ئُرْحَىَىْؤَىْ ثَىْسْىَوِىْ.

ءِرَىْسْثَوْسْىَ ثَوْثَرِىَ حِىَىْ ىَىُوْ ىَىْثَرَىْ حِىَىاْ ئَرُوْىَىْىَرَىْ

رِسِىْؤَىْ. ثَىْسْ ئُىْؤَىْ ثَىْسْىَوِىْ. ءِرَىْسْثَوْسْىَ ثَوْثَرِىَ حِىَىْ

سْثَوْىَرِىْ ئَرُوْىَىْىَرَىْ رِسِىْؤَىْ. ثَىْسْ سْثَوْىَرِىْ وَءَرِىْسْ

ثَىْسْىَوِىْ. ئُىَ ئَرَحِىَوْ دُىُرْحِىِسْىَوْ. ىَىْثَىَىْؤَىْ ئُ ئَرَسُ

وَوْثَرَوَرِىْسْىَوِىْرِىْ ئُوَىِ ؤُىِىَرَدَ سِوُىْىَرُوُىْىَرِ ىَىْثَ ىَؤَثَرِ

[9] ابن الأثير، محمد بن محمد بن عبد الكريم بن عبد الواحد الشيباني، **الكامل في التاريخ**، (ليبيا، دار الكتب العلمية، ط:1، 1407هـ - 197م)، ج:2، ص: 403.

ނޫންހެއެވެ؟ ކަލޭގެފާނުވެސް އެއަސް ރައްދުކުރައްވަންވާނީ އަ ބައްލަވައިގެންނެވި އިރު ހުރި ގޮތަށެވެ. ދެން ފަހެ އުމަރުގެފާނު، ޝުރައިޙުގެ ބަސްތަކާމެދު ނުހަނު ހިތްފުރާ ވެއްޖެއެވެ. އަދި ޤާޟީކަމަށް ޢައްޔަނު ކުރެއްވިއެވެ. [10]

****

[10] وكيع محمد بن خلف بن حيان، **أخبار القضاة**، (مصر، عالم الكتب)، ص: 357.

ثَوْرِي شُرَيْحُ ثَوْرِيدُ ثَوْرِيدُ

ثَوْرِي شُرَيْحُ بِرِلَاحَمْوَيْرِلَاحُ ثِرْثُرُوَيْرِلَاحُ وَيَرَمْ يِسَ ثَوْرِيسْكُ حَامُوَمْ لَامِ سُمْتَرَوُّرَمُوَ. مُمِ مَثْرَحْ مِسْبُوُّرُ رَحَوَمُ ثَرَحُسُمْحِ، ثَرَمْحَوَرُ وَيْرِسْكُ لَامِرُّرَحَوِيَرِمُوَسْ رِمُوَيَرُّمِ مَثْرَحْوَيْرِلَاسْ مِسْلَامُرُمُوِ ثَلَاحُلَاوَ.

مُمْثَرُوَرْ مَحِرِيُّرُّسْ ثَوْرِي شُرَيْحُ ثَرَسْكُمِ مُوَ. وَيْرِلَاسْرُّمِرُّ مَسْرُسَرَلْ مُمْحَسُوْرُوَرُكُ مُوَيْرُكَمِ مِسْرُّرَسْ بَمِسْحُوَمْحُمُوَ. ثَوْرِي شُرَيْحُ وِثَرُّرُوِمُوَ. مُلَاحَسْ مُلَاسَمْحُكُ ثَرَسْسَ رَمُوَسْ مَسْرُسَرْسْ رُلِوَمْحُسَرَ مِمْثَرَ رَحَوَمْحُمُوَ. مَحِرِيُّرُّسْ وِثَرُّرُوِمُوَ. مِمَ وِثَرُّرُوِ مُوَثَرُّرُوَ. [11]

مَثَرِ شُوَمْحِيُّ مَيْرِسْ يَرِوُّوُكُسْ وُمُوَ. سَبُوُّرُمُمُوَكُ مَمُوَمِ مَحِرِيُّرُّسْكُ ثَرَسُّرُمْ وَيْرِلَاسْ ثُسِرَوَءَمِيَمُوَحْسْ مُ حَمْسُوَمُرُّمِيُّسْ ثَوْرِي شُرَيْحُ مَيْرِسَرْ مُلَاسَمْحُكُ ثَوْرِي

[11] وكيع محمد بن خلف بن حيان، **أخبار القضاة**، (مصر، عالم الكتب)، ص: 361.

ءَ٤ءَرِءُ ش۫ءَش۫ءَوِرِءُ. ءَرَش۫ءُءَرُ ءَرَچِءُءُش۫ ءَرَش۫ءَءَرِءُرِءُ. ءَرِرِ

ءِءَرَش۫ءَءَچُءُءُش۫ءُ ءَرَءَرَش۫ءُءَءُ. ءِءَرَش۫ ءَرِءُءُ ءَرِءُءَءُءُءُ ش۫ءَءَرَءُ.

ءَرَءِ ءَرَش۫ءَش۫ءُءُ ش۫ءَءَرَءُ. ڳُنبو ش۫ءَمَدِرُ ءَرَش۫ءَءَرِءُرِءُ.

ءَرَچِءَرَش۫ ءَرُءُش۫ءَچِش۫ ءُ ءَرِءَرُءُ ءُءُءُءَءُءُءَرَش۫ ءِش۫ ءُش۫ءَش۫ ءِءُءُ

ءُءُءُءُ؟ ش۫ءَبُش۫ءُش۫ ءَءَچُءُ ءُش۫ءُءُ. ءَرِرِ ءِءَرَش۫ءُءُ ءَرَءَرَش۫ءُءَءُ.

ءَرَش۫ ءَچُءُءُش۫ ءَرِءُءُءَش۫ ڳُنبو ش۫ءَمَدِرُ ءُءُءَءَرِءَرَش۫ءُءِءُءُ. ءَرَءِ

ءَرِءُءُءِءُءُ. ءُ ءَرَچِءَرَش۫ءُءُءُءَرِچِش۫ءُءُ. ءَءَچُءُءُش۫ء ءَءُءَءَرِ ءُءُءُءُش۫

ءُءُءُءُ ءُ ءُءُءُءُ؟ ءَچُءُءُش۫ ءِش۫ءَءَش۫ء ءَءَءُءَرِ ءَرِءُءُءِءُءُ.

ءَءَچُءُءُش۫ ءِءَء ءَرِءُءُءَش۫ ءَش۫ءُءُش۫ءُ. ءِءَرَش۫ءُءُش۫ء ءُءُءُءُ.

ش۫ءُءُءُءُ. ءَرَش۫ءُءَءُ ءُءُءِ ش۫ءَبُش۫ءُش۫ء ءُءُءُءُءُءَءُءَرِ ڳُنبو ش۫ءَمَدِرُ

ءَءُءَءُ ءَءَءُءَرِ ءَءَچُءُ ءَش۫ءَءُءَءَرَش۫ ءُءُش۫ءَءَرِ ءُش۫ءُءِ

ءَءَرِش۫ ءُش۫ءُءُ. ءَرِءِ ش۫ءَءِءُءُش۫ء ءَءُءُءَءَرِ ءِءَرَش۫ء

ءُءِءَرَءُ. ءَرَچِءَرَش۫ءُءُءُءَرِچِش۫ء ءُءَءَچُءُءُش۫ء ڳُنبوءُ ءَءَبءَش۫ء ءِءَرَش۫ء

ءُش۫ءُءِءُءُش۫ءُش۫ء ءَءُءُ ءُ ءُءِ ءُءَءَچُءُءُش۫ء ءَءَءَءَش۫ء. اللّٰه ءُش۫ءِ

ءَءُءُءُءُءُش۫ ءَءُءَش۫ ءُءُء ءُءُءُش۫ ءِءُءُءَءُ ش۫ءُءَءَرَش۫

دۇنياۋەتتىكى ئاياللارنىڭ ئەڭ يامانلىرى بىلەن ئۇلارنىڭ ھوقۇقلىرىنى

زىيادە قىلىشقا ھەرىكەت قىلىڭلار. الله ئەمدى ھەممىڭلار. چۈنكى ئەرلەر ئەۋرەتلىرىنى

قىزىتىۋالىدۇ. ئايالىڭلار سىلەرگە ئىسىت ئىتىۋالىدۇ خۇشۇلىنىدىغان

ۋاقىتلىرىنىلا چىقىرىدۇ چۈنكى ئۇلار ئۆلۈپ كېتىدۇ. قىشتىن ئەچىكىدىغان

ۋىقتىدىلا. الله ھەممىڭ يامانلىرىڭلار خۇدا ئۆتىدۇ. ھەق

ئىستىغۇدىسىدە چۈنكى ھەقنىڭ قېرىنداشى. قىش ئايالىڭلار ئىش ئىشلىرىنى

سەۋەنلەنمەڭلار."

ئەنۋەسۇ مىرۋەنىش ۋەئەز. ھۆرمەتلىك قىرىنداش چۈنكى قىھەسۇنىش

قىلىنىشىنىڭ ئۆز شۇنىمەدىكى ئەمىرىنىش ئەۋەز. ئايالا ھەشىتىۋ. ئايال

ھوقۇقىنى ھۆرمەتكە قىرىدۇ. ئەشىيالا ھەشتىۋەز. ئەشىيالا. ئايال

ھوقۇقىنى ھۆرمەتكە قىرىدۇ. ئۆز شۇنىمەدىدە ۋىقتىدىۋەز.

چۈنكى ئايالىڭلار ئاھۋە ھەرىشقىنىۋ. ئا مەدىش ئەھىق،

ئايالىمىلارنى قىلىدۇش ھەقتىنىش ئۇنىڭ مىنىۋىتىنى ھەقسىزلىقتىن ئايال

އ۬ھ۬ءَرَ۬ڭ ق۬رَمِدِ ءَ ھ۬ءَرَسَ ق۬رَ۬ ڤِرَ۬ش ڤَرَمِدِڤِسَرَ ءَ ،ءَرَمِ

ءَھ۬ءَرَ۬ڭ ق۬رَمِدِ ش۬رَ۬ش۬. 12

ءَرَمِ ڭۭسۭ ش۬ءَمَدِءَ۬ ش۬رَ۬ڭ ھَڭ۬ش۬ءَ۬ھ۬ءَمِءَس ھَڭ۬ش۬ءَ۬ش۬ءَ۬ڭ ۋَرَءَءَھ۬

ۋَءَھ۬. ءَ،ءَ ءَھ۬ق۬ۋَرَءَ۬، ءَءَ۬ڭ۬ءَ۬ڭ۬ش۬ ق۬رَمِڤِڭ ءَمَرَ۬ش۬ ھَءَرَۋ ۋَق۬

ۋَھ۬ءَسَۋَرَءَھ۬ ڤَرِءَ۬ش۬ ءَرَمِسۭ ھَ۬ش۬ءَ۬ۋَ. ۋِءَۋَ۬ءَرِ ءَۋَس۬ش۬ءَرَ۬ش۬

ءَرَھ۬ڭۭ ۋِڭۭش۬ءَرَ ءَ۬ۋِرَ۬ش۬ۋَ۬ ۋَءَھ۬ش۬ش۬ ش۬ءَمِڤِرَھ۬ ءَ۬ش۬ڤِرَ۬ۋَ۬ۋَ. ءَ۬ۋِرَ۬ش۬

ءَ۬ء۬ءَرَ۬ش۬ ۋِءَءَ۬ش۬ءَرَ ءَۋَس۬ش۬ء۬ ءَ۬ۋِرَ۬ش۬ء۬ ءَۋَس۬ش۬ء۬ ءَ۬ش۬ۋَ۬ءَرَۋَ۬ڤِء۬ش۬ۋَ۬ۋَ. ق۬رَ۬ش۬

ءَ۬ش۬ء۬ ءَ۬ ۋَرَءَ۬ ءَءَرَءَ۬ڤِ ءَ۬ۋَرَ۬ش۬ ءَرَۋِ۬ش۬ ڭۭسۭ ش۬ءَمَدِءَ۬

ق۬رَ۬ش۬ش۬ۋِءَ۬ۋَ۬. ق۬ء۬ش۬ۋَ۬. ش۬ءَمِڤِرَھ۬ءَ۬ش۬ ءَرَ۬ش۬ء۬ش۬ۋَ۬. ق۬رَ۬ش۬ ق۬رَھ۬ءَسۭۋَ۬ۋَ۬ش۬

ڭِ۬ش۬ ۋَھ۬ء۬ش۬ ءَ۬ء۬ش۬ ءَ۬ۋَسۭ ش۬ءَمِڤِرَھ۬ء۬ش۬ ءَءَ۬ۋَ۬ء۬ش۬ ھَ۬ش۬ۋَ۬ش۬ ءَ۬ۋِرَ۬ش۬

ءَءَءَۋَ۬ش۬ ءَڤَھَ۬ڤِرِۋِءَۋَ۬. ءَرَمِ ءَ۬ۋِرَ۬ش۬ ءَرَمِسۭ ءَءَۋَ۬ش۬ق۬ءَرَ۬ھ۬ڭۭ ڭۭسۭ

ءَرَمِرَ۬ۋَءَرِ ءَءَرَءَ۬ڤِرِۋِءَۋَ۬. ءَرَسِ۬ش۬ ۋَءَھ۬سۭۋَ۬ ش۬ءَرِۋَ۬ش۬ ق۬رَمِرَءَرِ

ءَ۬ۋِرَ۬ش۬ء۬ ءَءَھ۬ءَ۬ء۬ش۬ۋَ۬. ق۬رَمِڤِرَۋِ۬ء۬ ق۬ء۬ء۬ش۬ۋَ۬. ق۬رَ۬ش۬ ق۬رَمِڤِرَۋِ۬ء۬ ۋَءَھ۬

ڭِ۬ش۬ ھَ۬ش۬ء۬ش۬. ھَءَھ۬ۋِء۬ش۬. ھِۋَس۬ش۬ء۬ ۋَ۬ء۬ش۬ ۋَ۬ۋِسۭرَھ۬ ء۬ش۬ۋِۋَ۬ھَۋِء۬ش۬.

http://www.manarulhudamag.com/212_15/ 12

ﷲ ئەسْمِڭ ھۆسَدَۥ. ھَدْبُرَدً ۋِبَدُۥىَدِ دَشْۥىَڭً سُۥبْڭُۥسُۥىَدَ دً ئەسىئَۥڭِۥىُۥ. ھُرِسۥڭُ ھُبَڭَۥىُۥڭُس وِڭَۥڭُۥوِھُۥ. ھً ئەىِۥڭُۥڭَھُۥ. ۋِسْدَىِۥڭِۥىَدِ ۋَسً ھُھُكَبَسْۥڭُ ئەىِۥڭُۥىُ ئَۥھَۥڭُۥوِبَسْ ھَدْبُرَىَسْ ھَۥ٤ُۥ. ھُىُسْھُبَدَبَدْ ئەىِۥڭُۥىَسْۥڭُ ﷲ ھَۥھَڭُىُ ھِھْىَھْۥىِبَسْ ھَدْبُرَىَسْ دً ھَۥ٤ُۥ. ىَھْۥڭُۥىَسِ ھُچِۥسْسَىَسْ بَدُۥىَدِ ئەىِۥڭُۥىُ ڭَھْۥىَدِ ھَسْدَىَسْ ھَدْبُرَ ۋِىَۥھُۥ. ھُبَدُۥىَدِ ىُۥڭُىَ زِھڭَىَ بَۥىِىَدَ ھُچِۥسْسُىُ ھَدْبُرَ ھِىَۥىُۥھُۥ. ھُبَدُۥىَدِ ىُۥڭُىَ ھَدْبُرَ ئەىِۥڭُۥىُ ھَدْبُرَ ھِىَۥىُۥھُۥ.

ئەىِۥڭُۥىُ ڭَھْۥىَدِ ھُڭَىَسْ ھَدْبُرَ ھِىَۥىُۥھُۥ.

ھَىَدِ ھُھْىَۥىَبَدْ، ڭَۭنۭ ش۪ۥمَدِۥىُ ئەىِۥڭُۥىَدْ چِۥىُھُىُ بَدَۥىَۥىُۥھُۥ. ھَىَدِ بَۥڭَۥىَۥىُۥھُۥ. ھَىَدِ بَۥڭَۥىَۥ ئَۥھَۥىَۥڭُۥىُۥھُۥ ھُچِۥڭَ ھً ش۪ۥىَڭً شَۥىَىِۥڭُۥىَسْۥ سَىَۥسْ ۋِىَۥىِۥڭُۥىُ. ھُرِسۥڭُ ۋِىَۥچِۥڭً ھَىَىَۥىُۥىَدِ ڭَۭنۭىُ ئەىِۥڭُۥىُ ۋَىَۥڭُ ھِىُۥھُۥ. ھَىَدِ ڭَۭنۭ ش۪ۥمَدِۥىُ ھَىَچُھْىَسْ

ھەقىقەتىنى قۇرئانغا ئاساسلانغان ئىشتىن ئىبارەت

ئىدى.[13]

ثۇبەيرىنىڭ شۇنچىلىك چىرايلىق ئۆزىگە خاس ئۇيقۇسىنى ئۇنۇتۇپ ئۇنىڭ

ھەممىسىنى ھەيران قالدۇرىدىغان ئىشلار يۈز بەردى. ئەمما ئۇ

چىرايلىق ئۇيقۇسىنى ئەسلا ئۇنۇتمىدى. ئەگەر ئۇ

ئۇخلىغان بولسا ئىدى ئۇ ئۆزىنى ئۇخلىمىدى دەپ ھېس قىلاتتى.

ئۇنىڭ ئىشلىرى ئىنتايىن كۆپ ئىدى. ئۇ ئىبادەتلەرنى

ئادا قىلىش ئۈچۈن ئۇيقۇسىز ھەرىكەت قىلاتتى. ئۇنىڭ

ئىبادەتلىرى ئىنتايىن كۆپ ئىدى. ئۇ ئىبادەتلەرنى ئادا قىلىشتا

ئىنتايىن ئەستايىدىل ئىدى. ئەمما ئۇ ئىبادەتلەرنى ئادا قىلىشتا

ھېچ ئۇيقۇسىز قالمىدى.[14] ئەگەر ئۇنىڭ شۇنچىلىك چىرايلىق ئادەتلىرى

بولمىغان بولسا ئۇ ئۆچۈن قىيىن بولاتتى. ئەمما ئۇنىڭ

ئىبادەتلىرىگە بولغان ئۇيقۇسى ئۇنىڭغا ئاسان بولاتتى.

---

13 https://www.qssas.com/story/9542

14 https://islamstory.com/ar/artical/3408542/%D8%B4%D8%B1%D9%8A%D8%AD-%D8%A7%D9%84%D9%82%D8%A7%D8%B6%D9%8A

ތަسَوَّفُ بِهِ مِسْكِينٌ هَالَاكَةٍ هُدُّهُمَةُ. هَكِي هَسِرَةً جِهُشُ

جِرً مِسْكِينٌ هَالَاكَةٍ لَاجِرَةُهُمَةُ. [15]

[15] أبو نعيم، أحمد بن عبد الله الأصفهاني، **حلية الأولياء وطبقات الأصفياء**، (لبنان، دار الكتب العلمية، ط:1، 1409هـ - 1988م)، ج:4، ص: 132.

ثَوْبَانُ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ ، ، ،

ثَوْرِي شُعْبَةُ فَوَوَّةَتْرَةُوِيَةُ. ثَرَسْؤَرَ هَجِيءُوَّسْ حِؤَتَمَرِسْ ةَسَّمِي مِوَحَسْسَّ هَةْهَرِيَةُ. ((قُمْ يَا شُرَيْح فَأَنْتَ أَقْضَى العَرَب))[16] حَّسَمَرِ: هَّ شُعْبَةُ! مَوْتَوَةَهَرِيَسْسَوَّسْوَةُ. مِوَّمِ هَبَرَةِسْ لَاهْ ثَوْرِيَسْ هَسْةَ بَرَسِيَسْ ثَرَسْوَةَهَرِيَسْ رَسْسْوِ لَاثَّيَوَّسْوَةُ."

3- هِةَسْ سِيمِسْ وِثَرَّوَةَرِيَةُ. "مِوَحَسْسَّ لَاوَّيَهِ هَوَّسِيَةُ. هَمَوَسْيَهِ وِثَوْسْ هِةَةَوَيَسْ لَاهْ يَسَّوَّةَ سَوَهْ ةَةَلَاثَهْ هَوَّهْوِيَةُ. هَهِ بَّسِوَّهِ، ثَوَسَهَسْ هَةَهِثَّهِ، مِسْوَسَهَسْ هَثَةْوَّ هَبِ سَوَهْوَسَهَسْ شُعْبَةُ. وِثَرَّوَّوِيَةُ. سَوَهْوَسَهِيَهِ شُعْبَةُ وِسَوَةَوَسْ زِهَّهْ لَاهْوَةَسِ شُعْبَةُ." [17]

[16] نعيم، أحمد بن عبد الله الأصفهاني، **حلية الأولياء وطبقات الأصفياء**، (لبنان، دار الكتب العلمية، ط:1، 1409هـ - 1988م)، ج:4، ص: 134.

[17] أبو يوسف، عبد الله بن سفيات البسوي، **كتاب المعرفة والتاريخ**، (السعودية، مكتبة الدار بالمدينة المنورة، ط:1، 1410هـ)

ﷺ

ﷺ ﷺ 78 ﷺ ﷺ.

ﷺ ﷺ ﷺ

ښېرشېد

ېسۇقېرې ۋېرىلەۋىلا ئىسې ھەڭشۇقىشېرې ئىشۇق ۋېرشېد ئاھىلاۋېرې ڭېنې شېمېرىدىكى ۋېڭىرۇقىلاۋېرى ھېقرۇقىلاۋېرى ىېلاۋەھەقىلاۋېقى. ھېچىرۇقۇدىچىرىشكى ئاىرۇئۇدەھېۋىرىقۇ ڭۋەھەقى رىشىرەۋېرى ىېرەڭىرە ىېلاۋىلاۋېرىلاۋېقى. ھېرى ئاىلاۋىۋىڭىشكى ھېرىڭىرەىلاش قېرىمىرەىلاش ھەئۇقۇدىھ شېۋى ھېقرۇق ېرشىبۇۋىشە ىېلاۋىلاۋېرىلاۋشە ئاىلاۋىۋىڭىش سېڭىرەھەقىلاۋېرىلاش ئىسې ھەڭشۇقىۋىش ېرىسىرەڭىڭىقى. ئاىلاۋىۋىڭىش ڭېنېلاۋىلاش ھەئەرىش ىلاۋقۇپې ئاىلاۋىۋىڭىش ئاىلاۋىلاش ھېقىرۇۋەرىۋىشەڭ شۇشۇقى. ئاىلاۋىۋىڭىشكى ۋېڭىرۇقىلاۋېرى ىېلاۋەھەقىلاۋېرىلاش دۇھۇچىرىشكى قېرۇسىش نېچىۋگ ھۇدىمۇ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ ھېرىش ۋىسىرۇەرىۋىشۇقىقى. ھېچى رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ ۋىسې ئاىلاۋىۋىڭىشكى ئاىدىۋگىلاش ھېڭىرۇقىقىقىلاۋېرى ھېڭىرۇقىۋىۋەرىۋىشۇقىقى. دۇسۇچۇد ئاھىلاۋىكى ھېڭىرۇقىۋىشۇگىلاۋېرى ھېڭىرۇقىۋىۋەرىۋىشۇقىقى. ھەئەمى ھەئەمى ۋېڭىرىشىشگېرى ھېڭىرۇقىشۇقېرى ڭېنې شېمېرىدىكى شۇرىش ھەقەمىرىۋىلاشۇقىقى. ئا ھەقەمىرىۋگېرى قېرىلاۋىقەھ ھېقىرۇق چېقىرې ىېلاۋىۋىدىشۇقى. ھېزىۋگىبۇھەمىر ھەئۇقۇۋىمىشكى قېرىلاۋىر ھېگېقىرىش ھېشۇقەمىرى ئىرەھەقىلاۋېرى ھېڭىرۇقىدىشۇقى.

"ڤُرْگِي ﻫَوَﻧَﺮْ ﺷَﻰِ ﮤَﺴْڤِﻫَﺮَﺑَﺴْ ﻫَﮋَﻫْ ﺷَﻮْ ﻣِﺴْﺪُﻫَﻫْ

ﻣُﮋَﻫَﻮَﮋْ ﮤَﮋِﺭُﺷْﺷَﺮَ ﺭُﻫْ ﻣِﺒُﻠْﮤُﻫَﺑَﺮْ ﺳِﺪُﻫُﻫْ ﺷَﻮْ"

رحم الله شريحا رحمة واسعة. وصلى الله وسلم على نبينا وحبيبنا وقدوتنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم تسليما كثيرا إلى يوم الدين. والحمد لله رب العالمين. آمين.

****

دَمَّةِيدُ (مِرؤَمْشُمُ)

1. أبو نعيم، أحمد بن عبد الله الأصفهاني (430 هـ)، **حلية الأولياء وطبقات الأصفياء**، دار الكتب العلمية، بيروت.
2. ابن الأثير محمد بن محمد بن عبد الكريم بن عبد الواحد الشيباني، **الكامل في التاريخ** (**630 هـ**)، دار الكتب العلمية، بيروت.
3. أبو القاسم، علي بن الحسن ابن هبة الله بن عبد الله الشافعي (571هـ)، **تاريخ مدينة دمشق**، دار الفكر، بيروت. (1415هـ - 1995م)
4. أبو يوسف يعقوب بن سفيان البسوي (277هـ)، **كتاب المعرفة والتاريخ**، مكتبة الدار بالمدينة المنورة، السعودية.
5. شمس الدين محمد بن أحمد بن عثمان الذهبي (748هـ)، **سير أعلام النبلاء**، مؤسسة الرسالة، بيروت.

6. وكيع محمد بن خلف بن حيان (306هـ)، **أخبار القضاة**، عالم الكتب، مصر.

7. https://www.islamweb.net/ar

8. http://hadithportal.com/

9. https://www.manarulhudamag.com

10. https://www.qssas.com/

11. https://www.marefa.org/

12. https://islamstory.com/ar

13. https://www.alukah.net/

****

ژۇرنىلىسۇھۇ

ھۆججەتلىرى 1

ثۇنىۋ شۆھرەتنىڭ سەرگۈزەشتىگە سەسەۋۋۇر 4

سەرگۈزەشت 4

سەسەۋۋۇر 4

ئەۋلادلىرىمىز 5

ئەسەرلىرى: 8

بەھىسلەر 9

قۇرئانغا ئائىت قىلىنغان ئەسەرلەر 9

ھەدىسقا ئائىت ئەسەرلەر 10

ئىسلام تارىخىغا ئائىت ئەسەرلەر 11

ئىجتىمائىي ئەسەرلەر 13

ثۇنىۋ شۆھرەتنىڭ ئىسلاھاتلىرى 13

ئالىي ئىلىم ئۇنۋانى تاپشۇرۇش 14

ئىجتىمائىي جەمئىيەتلەر ثۇنىۋ شۆھرەت 16

ئىجتىمائىي جەڭلەر 16

ئۆلۈمى ھەققىدە 17

ﷺ ﷺ 18

ﷺ 19

ﷺ 20

ﷺ ﷺ 23

ﷺ ﷺ 30

ﷺ 32

ﷺ 33

ﷺ (ﷺ) 35

ﷺ 37

سلفية
dhisalafiyyah.net